C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr.21rji-587/25 Judecătoria Orhei, sediul Rezina
Judecător Igor Negreanu

D E C I Z I E
În numele Legii

09 septembrie 2025 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Nord

Având în componența sa:
Președintele completului de judecată, judecător: Ion Talpa
Judecătorii: Ecaterina Arseni, Cristina Prisacari

a judecat în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul directorului Penitenciarului nr. 17 Rezina, Veaceslav Dascal declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 13 martie 2025, privind admiterea parțială a plângerii condamnatului Badicico Petru înaintată împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, în baza art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului,

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ţinând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La 21.01.2025, în Judecătoria Orhei, sediul Rezina a parvenit spre examinare plângerea condamnatului Badicico Petru împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 13 martie 2025, s-a admis parțial plângerea condamnatului Badicico Petru împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile

condamnatului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

S-a constatat că Badicico Petru ***** născut la ***** a fost deţinut în Penitenciarele nr.13 Chişinău şi nr.17 Rezina în calitate de condamnat în perioada 08.08.2024 - 27.02.2025 adică o perioadă de 203 zile, în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului si a libertăţilor fundamentale;

S-a explicat condamnatului că este în drept să înainteze o acțiune civilă cu titlu de despăgubiri.

S-a obligat administrația Penitenciarului nr.17 Rezina să înlăture în termen de 15 zile condițiile precare de detenție, în raport cu condamnatul Badicico Petru.

S-a respins cererea în restul pretenţiilor invocate.

Nefiind de acord cu soluția instanței, directorul Penitenciarului nr. 17 Rezina, Veaceslav Dascal, în termen a contestat încheierea sus-menționată cu recurs și a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 13 martie 2025, cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care plângerea condamnatului Badicico Petru, privind aplicarea prevederilor art. 473/4 alin. (4) din Codul de procedură penală, ca fiind neîntemeiată şi nefondată.

În susținerea cererii de recurs a invocat următoarele argumente:

-instanța de fond a interpretat greşit prevederile art. 3 din CEDO, coroborate cu standardele stabilite de Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO), aplicând o prezumție de încălcare a condițiilor de detenție fără a ține cont de probele concrete prezentate de administrația penitenciarului;

-în speță: Raportul administrației Penitenciarului nr. 17 Rezina, însoțit de 15 fotografii, demonstrează că condamnatului i-au fost asigurate condiții minime de detenție conforme art. 3 CEDO, inclusiv spațiu locativ, acces la igienă şi hrană. Instanța a ignorat aceste probe, bazându-se exclusiv pe afirmațiile necoroborate ale condamnatului şi pe un raport Promo Lex din 2023, care nu reflectă situația actuală din 2024-2025;

-contrar concluziilor instanței, administrația penitenciarului a demonstrat că celulele 03 şi 07 din Penitenciarul nr. 13 Chișinău respectă standardul minim de 4 m² per deținut, conform recomandărilor Comitetului European pentru Prevenirea Torturii (CPT). Suprafețele indicate (9,9 m² şi 10 m²) sunt suficiente pentru a găzdui un număr redus de deținuți, iar condamnatul nu a probat supraaglomerarea efectivă a celulei 6.2 în perioada vizată;

-instanța de fond a încălcat principiul contradictorialității şi sarcina probațiunii, transferând în mod nejustificat obligația de a dovedi inexistența încălcărilor asupra administrației penitenciarului, în timp ce condamnatul nu a adus probe concrete şi actualizate;

-afirmațiile lui Badicico Petru privind starea celulei 6.2 (pereți găuriți, teracotă deteriorată) nu sunt susținute de probe materiale (fotografii, expertize independente) din perioada 08.08.2024 - 27.02.2025. Acestea sunt simple alegații declarative, respinse de raportul penitenciarului, care atestă condiții acceptabile;

-instanța a acordat o greutate excesivă raportului Promo Lex din 2023, fără a verifica dacă observațiile acestuia mai sunt valabile în 2025, ignorând posibilitatea intervenției unor îmbunătățiri între timp, aşa cum chiar instanța recunoaşte la pagina 4 încheierii. Lipsa unei evaluări actualizate invalidează concluziile privind condițiile „inumane şi degradante";

-hotărârea atacată conține neconcordanțe care afectează logica juridică: Instanța recunoaşte că „„nu există certitudinea unor astfel de condiții de detenție" în perioada deliberării (27.02.2025 - 13.03.2025), dar admite plângerea pentru întreaga perioadă 08.08.2024 - 27.02.2025, fără a distinge între condițiile din Penitenciarul nr. 13 şi nr. 17 sau între intervalele de timp petrecute în fiecare;

-această abordare generalizantă contravine necesității unei analize detaliate, impuse de practica CtEDO (ex. cauza Kalashnikov c. Rusiei). Deşi raportul penitenciarului indică transferuri ale condamnatului între penitenciare (08.08.2024 - 02.09.2024 în nr. 17, apoi în nr. 13 până la 06.01.2025, urmat de revenirea în nr. 17), instanța nu a verificat condițiile specifice din fiecare perioadă şi locație, limitându-se la o constatare globală nefundamentată.

Potrivit prevederilor art.447 alin.(1) Cod procedură penală, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces.*

Respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă până la data examinării recursului declarat de către administrația Penitenciarului nr.17 Rezina, părțile nu au depus referință asupra recursului declarat.

Cercetând materialele cauzei deduse judecății, verificând încheierea contestată prin prisma motivelor de recurs invocate, Colegiul penal consideră necesar de a respinge ca nefondat recursul declarat și a menține încheierea primei instanțe, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 448 Cod procedură penală, *(1) Judecând recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs*.

În temeiul prevederilor art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod procedură penală, *Judecând recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menţinând hotărârea atacată, dacă: recursul este nefondat.*

În motivarea soluției adoptate, Colegiul Penal reține următoarele circumstanțe, după cum urmează:

Badicico Petru execută pedeapsa detenţiunii pe viaţă în Penitenciarul nr.17 Rezina.

Din conținutul raportului prezentat de administrația Penitenciarului nr.17 Rezina reiese că, acesta s-a deținut în Penitenciarul nr.17 Rezina inclusiv de la 08.08.2024 până la 02.09.2024 când a fost transferat în Penitenciarul nr.13 Chişinău unde s-a aflat până la 06.01.2025 după care a revenit din nou în Penitenciarul nr.17 Rezina în aceeaşi celulă nr.62 în care s-a deţinut permanent, inclusiv în perioadele anterioare pentru care s-a constatat detenţia în condiţii inumane şi degradante.

Cu referire la încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 13 martie 2025, Colegiul penal stabilește că judecătorul de instrucție corect a admis parțial plângerea condamnatului Badicico Petru împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

Colegiul penal consideră întemeiată concluzia instanței de fond privind constatarea faptului că Badicico Petru a fost deţinut în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în Penitenciarele nr.13 Chişinău şi nr.17 Rezina în calitate de condamnat în perioada 08.08.2024 - 27.02.2025, adică o perioadă de 203 zile.

Afiliindu-se celor constatate de judecătorul de instrucție, Colegiul penal consideră că dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul Badicico Petru pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 13 Chișinău și Penitenciarul nr.17 Rezina în calitate de condamnat au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției într-un mod contrar prevederilor art.3 din Convenție.

Conform art. 3 al Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului, *nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.*

Conform art. 473[2] alin. (1) CPP*, plângerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, încalcă drepturile condamnatului sau prevenitului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit personal sau prin intermediul unui avocat la instanța în a cărei rază teritorială se află instituția penitenciară ale cărei acțiuni sau inacțiuni se contestă.*

Conform prevederilor art. 473[2] alin. (3) CPP*, condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, drepturi care*

reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Conform prevederilor art. 473[4] alin. (4) CPP*, În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.*

Cnform prevederilor art. 473[4] alin. (6) CPP, *în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.4732 alin.(3), persoanele condamnate la detenție pe viață nu pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei, dar pot înainta o acțiune civilă.*

Examinând actul judecătoresc de soluționare a plângerii condamnatului în raport cu materialul probator administrat pe caz, Colegiul penal reține că judecătorul de instrucție a cercetat cauza sub toate aspectele, obiectiv și complet, iar încheierea recurată este pasibilă menținerii fără modificări.

În acest sens, apreciind argumentele plângerii cu privire la condițiile de detenție invocate în raport cu poziția instituției penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudența CEDO cu referire la încălcarea art.3 din Convenție, judecătorul de instrucție just a stabilit că pe parcursul perioadei vizate Badicico Petru s-a deținut în condiții de supraaglomerare, nefiind respectată norma spațiului locativ per persoană, confirmându-se și celelalte alegații ale condamnatului referitor la condiţiile sanitare şi igienice, sistemul de canalizaţie şi aerisire, alimentaţia, accesul la apă potabilă ș.a., ceea ce evident determină încălcarea drepturilor sale garantate de art.3 CEDO.

Aceeași apreciere pozitivă se atribuie și față de cuantumul reducerii stabilit de prima instanță în baza art.473[4] alin.(4) CPP, pentru perioada de detenție a lui Badicico Petru în penitenciarele vizate în plângere. Instanța de judecată just a evaluat nivelul inevitabil de suferință inerent detenției într-un mod contrar prevederilor art.3 din Convenție și a dispus explicarea condamnatului Badicico Petru, că în corespundere cu prevederile art.473/4 alin. (6) CPP, poate înainta o acțiune civilă, dat fiind că condamnatul *execută pedeapsa detențiunii pe viață.*

Recurentul mai pretinde că Badicico Petru nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman sau degradant, fiind asigurat cu minimul de întreținere.

Argumentul recurentului, Colegiul penal îl apreciază ca nefondat, în acest sens menționând prevederile pct. 464 al Statutului executării pedepsei de către condamnați, potrivit căruia, *fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în*

mărime nu mai mică de 4 m², care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii.

În acest aspect, Colegiul penal consideră oportun de a se referi și la practica CEDO expusă în cauzele *Kantyrev împotriva Rusiei*, *Kadikis împotriva Letoniei* și *Melnik împotriva Ucrainei*, unde Curtea a reiterat, că atunci când suprapopularea dintr-o închisoare atinge un anumit nivel, acest element este suficient, în sine, pentru a concluziona încălcarea art.3 din Convenție. În general, este vorba despre cazurile în care *spaţiul personal* acordat unui reclamant este mai mic de 3 m².

Colegiul penal reține criticele invocate de către judecătorul de instrucție asupra raportului administrației instituției penitenciare, precum că Badicico Petru s-a aflat în instituția penitenciară în condiții de detenție acceptabile, care au corespuns minimului necesar, ultimul nefiind marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, nefiind fundamentate pe careva probe, iar pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre părți, în lipsa altor dovezi, instanța s-a bazat pe rapoartele organizațiilor naționale și internaționale ce țin de acest aspect.

La analiza condițiilor de cazare a deținutului, Colegiul va face trimitere la cele indicate în Raportul anual pentru anul 2017 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că starea spaţiului de locuit pentru deţinut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ţinând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m² de spaţiu locativ per deţinut şi de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Respectiv, Colegiul penal, la fel ca și judecătorul de instrucție, consideră că dificultățile cu care s-a confruntat Badicico Petru pe parcursul detenției sale în perioada nominalizată, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

În împrejurările constatate, instanța de recurs ajunge la concluzia că recursul declarat la caz este nefondat, din care motiv, urmează a fi respins, cu menținerea în vigoare a actului judecătoresc contestat.

În conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul directorului Penitenciarului nr. 17 Rezina, Veaceslav Dascal declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 13 martie 2025, privind admiterea parțială a plângerii condamnatului Badicico Petru înaintată împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, în baza art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului, se respinge ca nefondat, încheiere care se menține fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului, judecător: Ion Talpa

Judecători: Ecaterina Arseni

Cristina Prisacari